

**Sámi
allaskuvla**

FÁGAPLÁNA

Álgoohpahusa čiekŋudeapmi – joatkkaohppun
vuodđoskuvlaoahpaheddjiide

25 oahppočuoggá

Namma	<p>Sámegillii: Álgooahpahusa čiekŋudeapmi – joatkkaoahppun vuodđoskuvlaoahpaheddjiide</p> <p>På norsk: Spesialisering for begynneropplæring – videreutdanning for grunnskolelærere</p> <p>In English: Specialisation for Initiative Education – Continuing Education for Primary and Lower Secondary School Teachers</p>
Fágakoda ja fágadási	VALG-6100
Oahpu gullelašvuotta ja fágastáhtus	Fága fálljuvvo joatkkaoahppun vuodđoskuvlaoahpaheddjiide. Oahppu vástida fágalaččat V1ÁLG-3100 Álgooahpahusa čiekŋudeapmi-fága, mii lea oassin Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1.-7. ceahki masterprográmmas.
Viidodat	25 oahppočuoggá
Oahpu lágideapmi	Neahttdoarjjoahpahus: Oahpus leat sihke fysalaš deaivvadeamit Sámi allaskuvllas ja neahttaoahpahus. Fysalaš deaivvademiid ii leat vejolaš čuovvut neahta bokte.
Sisabeassangáibádusat	<p>Čadahuovvon oahpaheaddjeoahppu mii addá gelbbolašvuoda oahpahit vuodđoskuvllas, ja sámegiela máhttu.</p> <p>Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegieloahppu doaimi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuotta man dási gelbbolašvuotta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.</p>
Oahpahušgiella	Davvisámegiella
Fágalaš sisdoallu	Fága čiekŋuda álgooahpahusa ceahki ohppiid oahppamii ja skuvlaovdáneapmái. Čiekŋudeami mihttun lea addit studeanttaide reaidduid, maiguin sihkkarastit 1.- 4. ceahki ohppiide vejolašvuoda háhkat vuodđomáhtu lohkamis, čállimis ja matematihkas ja vuhtii váldit maid dai estehtalaš ja praktihkalaš beliid álgooahpahusas. Čiekŋudeami ulbmilin lea nannet oahpaheaddji návccaid oaidnit oahppi ollislaččat, vai son nagoda sihkkarastit ahte buot oahppit besset háhkat alcceseaset fágalaš ja sosiálalaš gelbbolašvuoda skuvllas. Dása dárbbasa oahpaheaddji máhtu das, mo oahppit álgooahpahusas háhket gelbbolašvuoda lohkamis, čállimis, matematihkas ja estehtalaš ja praktihkalaš beliin.

	<p>Oahpahaslága prinsihppan lea eastit árrat váttisvuodaid čuožžileami. Dat mearkkaša ahte dalle go oahppi dárbbáša liigedoaimbajju oahpahasas vuodđogálggaid nannemis dego lohkamis, čállimis dahje rehkenastimis, de galgá álggahit doaimbajjuid nu árrat go vejolaš. Álgooahpahasas čiekŋudeamis studeanta oažžu mávssolaš ja ođastuvvon máhtu das, mo oahppi oahppá vuosttaš skuvlajagiid. Dat addá vejolašvuoda árrat nannet oahppama sámegeielas ja matematihkas dalle go dat dárbbášuvvo.</p> <p>Dán oahppoovttadagas čiekŋudit teorehtalaš ja praktihkalaš lahkoneamiin fáttáide mat leat leamaš vuosttaš syklusis. Oahppoovttadagat <i>Álgooahpahasas čiekŋudeapmi ja Masterdutkanmuš ja seminárat</i> gullet oktii ja dat ovttas Pedagogihkka ja oahppimáhttu-fágain addet ollisvuoda álgooahpahasas praktihkalaš ja teorehtalaš beliin. Oahppoovttadat addá vuodu dutkat álgooahpahasas.</p> <p>Oahpu sisdoallu lea juhkkuojuvvon guovtti oassái:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Álgooahpahasas ja geavada (práksisa) estehtalaš ja praktihkalaš bargovuogit <ul style="list-style-type: none"> – Sámi musihkka – Luondu ja pedagogihkka – Mánáidkultuvra, stoahkan ja drámá – Duodji ja dáidda – Sámegeiella ja matematihkka 2. Álgooahpahasas spesifihkka gažaldagat ja mánávuodadutkan sámi perspektiivvas <ul style="list-style-type: none"> – Čiekŋalis ja guorahalli máhttu mánáid ovdáneamis – Sámi árvvut, sámi bearašáddejupmi ja ovttasbargu váhneamiiguin – Individuála oahpahasplánat – Giellaseailluheapmi ja giellaealáskahttin, guovtte- ja mánggagielatvuoha, guovtte- ja mánggagakultuvrralašvuoha – Lohkan- ja čállinoahpahas ja matematihkka, oahppanváltut, álgooahpahasas bargometodat
Oahppanjoksosot	<p>Studeanta olaha čuovvovaš oahppanjoksosiid:</p> <p><i>Diehtu:</i> Studeanttas lea</p> <ul style="list-style-type: none"> – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi álgooahpahasas mihtilmasvuodaid ja unnimus ohppiid iešvuodaid – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi lohkan-, čállin- ja matematihkka-oahpahasas – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi lohkan-, čállin- ja matematihkka-hástalusain ja dovdá mánggalágan vugiid mo doarjut ovttaskas oahppi – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi álgooahpahasas estehtalaš ja praktihkalaš bargovugiin hutkás ja kultuvrralaš perspektiivvas – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi plánat, čađahit ja árvvoštallat

	<p>integrerejuvvon bargovugiid čuovvovaš fágaid progreshuvnnas: drámá, govvadáidda, duodji, lášmmohallan ja musihkka ja lohkan ja čállin ja matematihkka.</p> <ul style="list-style-type: none"> – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi álgoohpahusa áigeovuodilis dutkamušain ja dieđalaš diskurssain – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi sámi giellasosiologalaš diliin maid vuodul plánet oahpahusa ja árvoštallat álgoohpahusa – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi iežas rollas sámi álgoohpahusa spesialistan – čiekŋalis máhttu oahpaheami ja luohkkálatnjakultuvrra interakšuvdnamálliin ja gulahallamiin – čiekŋalis máhttu ja áddejupmi oahppis aktevrán skuvllas ja servodagas ja mo oahpaheaddji ovddida ja jođiha hástaleaddji ja inkluderejeaddji, hutkás, oadjebas ja dearvvašvuodaovddideaddji oahppanberrasa mas álgoohpahus heivehuvvo iešguđetlágan ohppiid dárbbuide <p><i>Máhttu:</i> Studeanta máhtttá</p> <ul style="list-style-type: none"> – ákkastallat álgoohpahusa fágadidaktihkalaš válljemiid mas analysere ja árvoštallá iešheanaláččat dálá teoriijaid ja metodaidda, ja váldá vuhtii buriid fágalaš, sosiálalaš ja praktihkalaš- estehtalaš oahppanproseassaid – árvoštallat hearvás ja vuorddekeahkes oaviliid maid oahppit ovdanbuktet ja máhtttá ákkastallat iežas responsaválljema – oahpahit dutkamušaid ja vásáhusaid vuodul, iešheanaláččat ja ovttas earáiguin – geavahit bargovugiid mat ovddidit oahppi imaštallama, hutkáivuoda, ovttasbargonávccaid ja systemáhtalaš ja kritihkalaš bargama <p><i>Oppalaš gelbbolašvuohta:</i> Studeanta</p> <ul style="list-style-type: none"> – máhtttá analyseret ja guorahalli vugiin árvoštallat fágalaš, profešuvdnaetihkalaš ja oahpahaspolitihkalaš čuolmmaid – máhtttá iešheanaláččat bargat iežas gelbbolašvuoda ovddideamis ja heivehit iežas práksisa – máhtttá skuvlabarggus ovddidit mánggakultuvrralaš perspektiivvaid ja movttidahttit demokrátalaš oassálastimii ja ceavzilis ovdáneapmái
Oahpahan- ja bargovuogit	Oahppanvuogit leat praktihkalaš barggut, logaldallamat, seminárat, digitála oahpahas, joavkobarggut, čálalaš barggut, digaštallamat, njálmmálaš ovdanbuktimat, refleksuvdna ja bagadallan.
Gáibádusat beassat eksámenii	<p>Čuovvovaš gáibádusat ovdal studeanta beassá eksámenii:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gáibiduvvo ahte studeanttat oassálastet aktiivvaláččat lágiduvvon oahpahussii (unnimustá 80 %). – Studeanta galgá čállit 10 oanehis reflekterejeaddji čállosa mat čatnasit álgoohpahusa váldofáttáide. – Čađahit didáktálaš- ja oahpahasbarggu skuvllas álgoohpahasdásis.

Eksámen ja árvvoštallan	Eksámen lea čálalaš ruovttueksámen mas studeanta čállá 15-20 siidosáš esseija álgoeahpahusa iešvuodain iežas välljejuvvon fáttás. Čálus galgá doarjjan masterbargui. Árvvoštallan bustávvaárvosániiguin A-F, ECTS-vuogádaga mielde.
Gearduneksámen	Ođđa eksámen lágiduvvo Sámi allaskuvlla eksámennjuolggadusaid mielde.
Lea go privatisttain vejolaš váldit dán fága/fáttá?	Fága ii leat vejolaš váldit privatistan.
Kvalitehtasihkkarastin	Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja dasa makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta. Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu áigge ja loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.